

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора медичних наук, професора Рябокони
Олени В'ячеславівни, завідувачки кафедри інфекційних хвороб
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету на
дисертаційну роботу аспірантки кафедри інфекційних хвороб з курсом
епідеміології Вінницького національного медичного університету ім.
М. І. Пирогова Шостацької Марії Олександрівни «Особливості перебігу
гострих кишкових інфекцій спричинених умовно-патогенними
мікроорганізмами в осіб похилого та старечого віку», подану до захисту у
створену для разового захисту спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.074
при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І.
Пирогова з правом прийняття до розгляду та проведення разового
захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань
22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»**

Ступінь актуальності обраної теми

Дисертаційна робота Шостацької Марії Олександрівни є оригінальною та актуальною авторською роботою, яка присвячена проблемі гострих кишкових інфекцій (ГКІ) спричинених умовно-патогенними мікроорганізмами (УПМ) у осіб похилого та старчого віку. Ця дисертаційна робота є важливою як для теоретичної, так і для практичної медицини, оскільки наслідки вікових змін мікробіоти кишківника асоціюються не лише із розвитком широкого спектру різних захворювань шлунково-кишкового тракту та системних захворювань, а також із підвищенням ризику гострих кишкових інфекцій, спричинених УПМ.

Відомо, що мікробіом кишечника активно приймає участь у реалізації надзвичайно широкого спектра важливих фізіологічних процесів, які включають гомеостаз та метаболізм, регуляцію імунної функції, запобігання колонізації патогенами, метаболізм токсинів та інших шкідливих речовин.

Актуальність та оригінальність дисертаційної роботи Шостацької Марії Олександрівни полягає у вивченні особливостей гострих кишкових інфекцій у осіб похилого та старчого віку з урахуванням провідного етіологічного чинника та визначення факторів ризику тяжкого перебігу цих інфекцій з урахуванням коморбідної патології.

Зважаючи на вище наведене та враховуючи світовий досвід, на сьогодні залишається актуальним завдання щодо уточнення механізмів, які відповідають за взаємодії між мікробіомом кишечника та реактивністю

організму у людей похилого і старечого віку. Саме з'ясування цього завдання дасть можливість підвищити ефективність діагностичних підходів та терапевтичної тактики при гострих кишкових інфекціях спричинених умовно-патогенними мікроорганізмами саме у цих вікових групах пацієнтів.

Отже, поставлена здобувачем мета дисертаційної роботи – визначити особливості перебігу ГКІ спричинених УПМ в осіб похилого та старечого віку з урахуванням провідного етіологічного фактору захворювання, ступеня тяжкості та діагностованих коморбідних станів хворих є вельми сучасною та актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри інфекційних хвороб з курсом епідеміології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова «Перебіг інфекційних захворювань в залежності від генетичних, морфологічних та метаболічних факторів». Номер державної реєстрації НДР: 0118U005454 від 16.11.2018р.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження

Дисертаційна робота безперечно має наукову новизну. В результаті проведеного дослідження Шостацькою М.О. вперше на основні аналізу гематологічних інтегральних індексів у пацієнтів похилого та старечого віку з ГКІ спричиненою УПМ встановлено закономірні відмінності показників адаптаційних можливостей та реактивності організму з урахуванням етіологічного чинника патологічного процесу («Патент України № 143778»). Доведено залучення різних патогенетичних механізмів у формуванні ендогенної інтоксикації залежно від ступеня тяжкості захворювання.

Вперше встановлено прогностичну цінність таких коморбідних станів як наявність ураження периферичних судин, хронічного неспецифічного захворювання легень, цукрового діабету без ураження кінцівок, а також певного значення індексу коморбідності Charlson у пацієнтів похилого та старечого віку щодо прогнозування розвитку тяжкого перебігу ГКІ.

Вперше визначено роль факторів ризику, пов'язаних з перебігом

COVID-19, у прогнозуванні особливостей перебігу ГКІ спричиненої УПМ у пацієнтів похилого та старечого віку з COVID-19.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів

Дисертанткою доведено високу інформативність визначення гематологічних інтегральних індексів інтоксикації у прогнозуванні ГКІ спричинених УПМ у пацієнтів похилого та старечого віку.

Встановлена роль певних коморбідних станів у прогнозуванні перебігу ГКІ спричинених УПМ у пацієнтів похилого та старечого віку.

Встановлено відмінності різних патофізіологічних механізмів розвитку ендогенної інтоксикації, а також адаптаційних можливостей та реактивності організму у пацієнтів з ГКІ, з урахуванням етіологічного фактору захворювання та його перебігу.

Запропоноване прогнозування особливостей перебігу ГКІ викликаних УПМ у пацієнтів з COVID-19 дозволить своєчасно індивідуалізувати лікування та попередити розвиток ускладнень захворювання у пацієнтів похилого та старечого віку.

Ступінь обґрунтування та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Представлена дисертаційна робота Шостацької Марії Олександрівни виконана на сучасному науково-методичному рівні, відрізняється послідовним та системним викладом матеріалу на основі відповідного наукового обґрунтування. Робота має міждисциплінарне спрямування. Чітко прослідковується авторська позиція та логічна завершеність роботи.

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі Шостацької Марії Олександрівни, базуються на достатньому фактичному матеріалі. Отримані результати є достовірними. В дисертаційній роботі використані сучасні методи дослідження, які відповідають поставленій меті, завданням дослідження та забезпечують їх повну реалізацію.

Статистична обробка отриманого матеріалу виконана на засадах доказової медицини, містить сучасні та коректно обрані для даного дослідження методи, які дозволили отримати обґрунтовані висновки.

Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні, чітко відповідає сучасним вимогам до виконання наукових медичних досліджень. Наукові положення і висновки, сформульовані в дисертації, відображають результати дослідження та відповідають поставленим завданням.

Виконаний обсяг досліджень, аналіз та обробка даних, дозволяють вважати результати та висновки, отримані дисертанткою, вірогідними.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота повністю відповідає положенням наказу № 759 МОН України від 31.05.2019 р. та вимогам до оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Дисертацію викладено державною мовою на 235 сторінках друкованого тексту. Робота складається з традиційних розділів: анотації, переліку умовних позначень, символів, одиниць і термінів, вступу, огляду літератури, опису матеріалів і методів дослідження, чотирьох розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів дослідження, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і додатків. Список використаної літератури та включає 195 джерел, з яких 35 викладені кирилицею та 160 – латиницею, оформлений згідно існуючих вимог. Робота містить 50 таблиць та ілюстрована 35 рисунками та 12 формулами.

У вступі дисертанткою логічно обґрунтовано доцільність проведення власного дослідження: сформульовано актуальність, мету та завдання дослідження, визначено об'єкт та предмет дослідження, аргументовано описано методи дослідження, показано наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, зазначивши свій особистий внесок, дисертанткою наведена інформація щодо науково-практичних конференцій з апробацією результатів виконаної роботи.

Розділ 1 «Клініко-епідеміологічні особливості гострих кишкових інфекцій спричинених умовно-патогенною флорою у осіб похилого віку.

Сучасні погляди на захворювання» являє собою огляд літератури, я якому представлений глибокий аналіз даних вітчизняної та зарубіжної літератури за обраною темою. Дисертантка провела ґрунтовний пошук наукової літератури, її комплексний аналіз, що дало змогу узагальнити та критично осмислити науковий погляд на дану проблему. Кожен підрозділ містить у собі узагальнення, яке обґрунтовує перехід до наступної частини.

Розділ 2 «Матеріали та методи дослідження» написаний чітко із визначенням основних етапів виконання наукової роботи. Наведено дизайн дослідження, розподіл пацієнтів по групах, та додаткових клінічних особливостей, притаманні кожній з груп. В розділі описаний хід клінічних та лабораторних досліджень. Ретельно описані та статистичні методи обробки даних, які відповідають стандартам сучасної доказової медицини.

Розділ 3 «Адаптаційні можливості та реактивність організму пацієнтів похилого та старчого віку на фоні гострої кишкової інфекції спричиненої умовно-патогенними мікроорганізмами» являє собою розділ власних досліджень. В цьому розділі встановлені особливості перебігу ГКІ спричинених УПМ та реактивності організму пацієнтів похилого та старчого віку враховуючи провідний етіологічний фактор. Проведено порівняльний аналіз індексів інтоксикації залежно від етіологічного чинника та тяжкості перебігу захворювання.

Розділ 4 «Прогнозування перебігу гострої кишкової інфекції зумовленої умовно-патогенними мікроорганізмами у пацієнтів похилого віку з урахуванням наявних коморбідних станів» також є розділом власних досліджень, в якому охарактеризовано частоту та відповідну структуру основних коморбідних станів пацієнтів, наведено їх характеристику. Проте найголовнішим в цьому розділі є розроблене прогнозування перебігу ГКІ зумовленою УПМ на основі наявних коморбідних станів пацієнтів похилого та старчого віку з доведеною прогностичною цінністю.

Розділ 5 «Особливості перебігу гострої кишкової інфекції, зумовленої представниками умовно-патогенної флори, у пацієнтів похилого та старчого віку при COVID-19» є розділом власних досліджень, в якому проведено оцінку спектру коморбідних станів пацієнтів похилого та старчого віку з

COVID-19 та ГКІ спричиненою УПМ з урахуванням етіологічного фактору.

Розділ 6 «Характеристика ступеня важкості гострої кишкової інфекції зумовленої представниками умовно-патогенної флори у хворих похилого і старчого віку при COVID-19» також є розділом власних досліджень, в якому висвітлено характеристику ступеня тяжкості ГКІ зумовленої УПМ у пацієнтів з COVID-19. Також в цьому розділі дисертанткою було висвітлено коморбідні стани з урахуванням ступеня важкості гострої кишкової інфекції.

Аналіз й узагальнення результатів досліджень. В цій частині дисертаційної роботи Шостацькою Марією Олександрівною проведено ретельне співставлення результатів власних досліджень із даними сучасної літератури. Твердження, які були сформульовані в ході проведеного аналізу та узагальнення результатів власних досліджень, мають чіткий, вичерпний характер і сумнівів не викликають.

Наприкінці дисертаційної роботи зроблені 4 висновки та дано 3 практичні рекомендації, які в повному обсязі відображають результати досліджень. Висновки є змістовними та послідовними, відповідають сформульованій меті та завданням дослідження.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

Результати дисертаційної роботи викладені в 4 статтях, які опубліковані у фахових журналах, рекомендованих МОН України, та 3 тезах міжнародних науково-практичних конференцій. Отримано патент на корисну модель №143778, Україна, МПК G01N33/48.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати даного дослідження можуть слугувати основою для прогнозування практичними лікарями перебігу ГКІ спричинених УПМ у осіб похилого та старчого віку. Це дасть змогу як можна раніше оцінити фактори ризику розвитку тяжкого перебігу ГКІ у осіб відповідних вікових категорій з урахуванням коморбідних станів та етіологічного чинника та надати своєчасну корекцію лікування.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації.

Дисертаційна робота Шостацької М.О. заслуговує на загальну позитивну оцінку. Принципових зауважень немає. В дисертаційній роботі зустрічаються окремі стилістичні та граматичні помилки, які мають виключно технічний характер та не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

У межах наукової дискусії хотілося б почути відповіді на такі запитання:

1. Який етіологічний чинник, за результатами вашого дослідження, спричиняв більш значну ендогенну інтоксикацію при ГКІ у осіб похилого та старчого віку? Чи стикуються ваші дані із даними літератури?

2. Яким чином ви проводили диференційну діагностику між COVID-19-асоційованим ураженням кишечника та ГКІ спричиненою УПМ, яка поєднувалася із COVID-19?

3. За умов визначення високого ризику розвитку тяжкого перебігу ГКІ у хворих похилого та старчого віку, на ваш погляд, яку корекцію лікування слід рекомендувати практичним лікарям?

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

Дисертація та наявні за її темою публікації не містять академічного плагіату. Дисертаційну роботу було перевірено на наявність можливих порушень правил академічної доброчесності системою сервісу «StrikePlagiarism»: оригінальність тексту рукопису складає 87,04 %.

Текст представлених матеріалів у дисертації Марії Олександрівни є оригінальним та не порушує принципів академічної доброчесності.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Шостацької Марії Олександрівни «Особливості перебігу гострих кишкових інфекцій спричинених умовно-патогенними мікроорганізмами в осіб похилого та старечого віку», виконана у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова МОЗ України, є завершеним дослідженням, в якому були вирішені основні завдання особливостей перебігу

гострої кишкової інфекції спричиненої умовно-патогенними мікроорганізмами на фоні COVID-19 та визначення прогностичної цінності коморбідних станів даного захворювання. За науковою новизною, обсягом дослідженого матеріалу, актуальністю, методологією дослідження, теоретичною і практичною цінністю, а також відсутністю ознак академічної недоброчесності дисертаційна робота Шостацької Марії Олександрівни відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та вимогам до оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Шостацька Марія Олександрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент:

завідувачка кафедри інфекційних
хвороб Запорізького державного
медико-фармацевтичного
університету,
д. мед. н., професор

Олена РЯБОКОНЬ